

Som buddhister vil vi beskytte liv

Interview med bhiksuni Tenzin Drolkar, buddhistisk nonne og medinitiativtager til det buddhistiske center Phendeling i København.

Hvordan vil du beskrive dit syn på mennesket?

I modsætning til kristendommen har buddhismen ikke en ide om, at mennesket er skabt i Guds billede. I den buddhistiske forståelse er mennesket et levende væsen med nogle særlige evner. Dyr er også levende væsner, fordi de har bevidsthed. Men mennesket adskiller sig fra dyrene, fordi vi kan træffe valg, fx om at handle godt eller skidt. Vi kan gøre meget gavn, men også meget skade.

I buddhismen taler vi om forskellige eksistensformer. Hvor bogstaveligt disse skal tages, kan man diskutere. Men de seks eksistensformer illustreres typisk i *livshjulet*. Det viser, at mennesket indgår i et evigt kredsløb af genfødsler. Som buddhist – eller dharma-praktiserende, som jeg foretrækker at kalde det - er målet at opnå udfrielse fra samsara. Menneskets tilstand er den eneste eksistensform, som man kan benytte sig til at befri sig fra samsara (den uendelige række af genfødsler) og nå enten *den fulde oplysning* (hvis du ønsker at udfri alle levende væsner) eller *nirvana* (den personlig udfrielse).

Går du ind for aktiv dødshjælp?

Nej, det gør jeg ikke.

Hvilke argumenter bygger du din holdning på?

Jeg skelner mellem argumenter på det verdslige og religiøse plan. På det verdslige plan tror jeg, det er en glidebane, hvis vi indfører aktiv dødshjælp i vores samfund. For tiden bruger vi mange penge på krudt og kugler, og vi taler om prioriteringer i sundhedsvæsenet, bl.a. hvad angår kræftpakke-garantien. Jeg tror, det hele bunder i økonomi. Hvis vi indfører aktiv dødshjælp, er jeg nervøs for, at meget syge mennesker vil være bange for at være til besvær for omgivelserne og blive en økonomisk belastning for samfundet. Det kan være svært at skulle "tigge" om hjælp, og jeg frygter at man vil føle et usynligt pres fra omgivelserne.

Hvilke religiøse argumenter er der imod aktiv dødshjælp?

Hovedargumentet handler om, at man som buddhist bør undlade at slå ihjel. Det er helt grundlæggende i den buddhistiske etik, som jeg nævnte ovenfor. Den første af de ti skadelige handlinger lyder netop, at man skal "afholde sig fra at tage noget levende væsens liv". Det gælder også éns eget liv. Livet er det mest kostbare, vi har. I buddhismen har vi et begreb, der kaldes karma. Karma er et vanskeligt begreb. Karma betyder "handling". Tanken er at handlinger fra dette og tidligere eksistenser har betydning for, hvilken genfødsel man får, og om man er på den rette vej mod udfrielse fra samsara.

Ifølge buddhismen dør vi, når den karma, der har ført til denne eksistens ophører – efter et langt liv er karmaen brugt op. Vælger man at afslutte livet, før karmaen er brugt op, er karmaen så at sige ikke levet ud. Den har ikke udspillet sig. Når man ønsker aktiv dødshjælp, befinder man sig selvsagt i en lidelsesfyldt

situation. Men fordi du afslutter den lidelse her og nu, har du – ifølge en buddhistisk tankegang – ikke løst problemet. Nissen flytter med. Vi vil møde den lidelse igen – den vil få et negativt udtryk i et senere liv, uden at vi konkret kan sige noget om, hvad det vil sige. Det vi ikke dealer med i dette liv, vil vi møde igen i næste liv. Men afslutter vi livet, har vi ikke flere muligheder for at gøre godt eller rense vores karma.

Et andet argument er, at vores handlinger også påvirker andre. Som dharma-praktiserende vil vi ikke fremkalde negative emotioner i vores medmennesker. Hvis vi valgte at modtage aktiv dødshjælp, ville vores pårørende sandsynligvis fyldes af en masse negative følelser, fx skyld. Som pårørende ville man måske også være opfyldt af tanker om, hvorvidt man skulle have ”kæmpet” hårdere for vedkommende, der ønskede at dø.

Der er mange eksempler på mennesker, der befinder sig i ubærlig lidelse, og som ønsker at blive fri for smerter, hvilket er forståeligt. Der er ikke en fordømmelse fra min side. Men aktiv dødshjælp er ikke noget, vi som buddhister støtter. At tage liv anses for en skadelig handling, som vi skal undgå. Som buddhister vil vi beskytte liv.

Interviewet er udarbejdet af Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe-Herlev, Hillerød-Allerød og Gentofte i 2023.